

Stanowisko
Zarządu Śląskiego Związku Gmin i Powiatów
z dnia 3 lutego 2023 r.

w sprawie: **projektu ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków**

W związku z trwającymi konsultacjami kolejnej wersji rządowego projektu ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz niektórych innych ustaw (druk UC 130 - wersja z dn. 27 grudnia 2022 r.), po zapoznaniu się z projektem, Zarząd Śląskiego Związku Gmin i Powiatów ocenia projekt negatywnie.

Proponowane zapisy dotyczące transpozycji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady UE 2022/2184 z dn. 16 grudnia 2020 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w wielu przypadkach są niezgodne z zapisami dyrektywy (DWD – *Drinking Water Directive*), jej przesłaniem oraz zaleceniami WHO zawartymi w Wytycznych dotyczących jakości wody do picia.

Przykładowe rozbieżności:

- 1) w art. 1 pkt 3 lit. b pozostawiono stare zapisy, podczas gdy zgodnie z DWD podstawową zasadą jest skuteczne zarządzanie ryzykiem. Jakość wody jest wynikiem przestrzegania tej zasady;
- 2) w art. 1 pkt 7 nałożono na dostawcę wody obowiązek informowania i doradzania konsumentom o możliwych działaniach naprawczych, które mogą podjąć w celu ochrony zdrowia ludzi przed szkodliwymi skutkami wynikającymi z jakiegokolwiek zanieczyszczenia. Informowanie i doradzanie w celu ochrony zdrowia jest obowiązkiem Państwowej Inspekcji Sanitarnej (art. 6 ustawy o PIS – udziela porad i informacji w zakresie porad i informacji w zakresie zapobiegania i eliminowania negatywnego wpływu czynników i zjawisk fizycznych, chemicznych i biologicznych na zdrowie ludzi);
- 3) w art. 1 pkt. 7 i 9 oraz innych wskazano, że dostawca wody co 6 lat dokonuje oceny ryzyka w obszarach zasilania ujęcia wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Dokonywanie oceny ryzyka co 6 lat jest niezgodne z DWD. Co 6 lat, zgodnie z DWD, należy przeglądać i w razie potrzeby aktualizować ocenę ryzyka. Dokonując podziału obowiązków nie uwzględniono przepisów *Prawo wodne*, w którym dostawcy wody nie są podmiotami wskazanymi do zarządzania czy kontrolowania jakości wód w zlewni. Sporządzanie ocen ryzyka i zarządzanie ryzykiem w obszarach zasilania ujęcia wody powinno należeć do obowiązków Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, przy współpracy gmin i dostawców wody;
- 4) w art. 1 pkt 11 pozostawiono zapisy ze starych przepisów niezgodne z dyrektywą. Obowiązki dostawcy wody wynikające z dyrektywy są następujące:
 - a. przeprowadza ocenę ryzyka i zarządza ryzykiem w systemie zaopatrzenia (art. 9 ust. 1);
 - b. współuczestniczy (wraz z organem państwowego nadzoru) w badaniu przyczyn niezgodności (art. 14);

- c. podejmuje działania naprawcze (art. 14);
 - d. informuje odbiorców usług.
- 5) w projekcie zmian prawa zaproponowano zapis, w którym zapewnia się Komisji Europejskiej, Agencji Środowiska i Europejskiemu Centrum ds. Zapobiegania Kontroli Chorób dostęp do oceny ryzyka w obszarze zasilania ujęcia wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Zapis ten jest niezgodny z DWD, która wskazuje jedynie dostęp do zbioru danych zawierających informację o ocenie ryzyka i zarządzaniu ryzykiem;
- 6) w art. 1 pkt 7 nałożono na dostawcę wody obowiązki przekraczające zakres jego odpowiedzialności. Zgodnie z wytycznymi WHO ocena wpływu użytkowania terenu na jakość wody powinna być dokonywana w ramach zarządzania zasobami wodnymi, czyli przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie;
- 7) niewłaściwie transponowano art. 16 - zobowiązano dostawców wody i właścicieli budynków użyteczności publicznej do zapewnienia powszechnego udostępniania wody, bez uregulowania kto ma ponosić związane z tym koszty. Nie określono w projekcie kto ma ponosić koszty ewentualnej budowy i eksploatacji darmowych punktów poboru wody. Konieczne jest w tym zakresie finansowe wsparcie gmin.

Dodatkowo zwracamy uwagę, iż przyjęte w implementacji zasady dokonywania przez dostawców wody oceny ryzyka w obszarach zasilania ujęcia wody dotyczyć będą często obszarów wykraczających swym zasięgiem poza granice administracyjne gmin, w ramach których działają poszczególni dostawcy wody. Stawia to pod znakiem zapytania realny wpływ tych podmiotów oraz organów gmin, na terenie których zlokalizowane są ujęcia, na właściwe zarządzanie ryzykiem i dobór odpowiednich środków bezpieczeństwa.

Przyjęte w projekcie ustawy rozwiązania dotyczące roli dyrektorów RZGW PGW Wody Polskie w zarządzaniu ryzykiem w obszarach zasilania ujęć wody (art. 4f ust. 7-17 projektu ustawy *o zbiorowym zaopatrzeniu wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków*) wymagają dalszego dopracowania i uszczegółowienia, celem wyraźnego wskazania podziału obowiązków pomiędzy dostawcami wody a organami PGW Wody Polskie (uwzględniającego realne możliwości działania tych podmiotów). W różnych krajach UE stosowane są różne rozwiązania np. zlecenie dostawcom wody działań kontrolnych przez organy zarządzające wodami lub je kontrolujące. Obowiązkiem państw członkowskich jest stworzenie spójnego systemu zapewniającego właściwą jakość wody dla zaopatrzenia ludności teraz i w przyszłości.

W odniesieniu do ujęć wód podziemnych zapisy zmienionej ustawy w swej obecnej postaci stanowią ponadto źródło problemów metodycznych i interpretacyjnych związanych ze stosowaniem funkcjonujących dziś zasad wyznaczania dla ujęć obszarów zasobowych, zasilania, granic stref ochronnych. W praktyce nie uwzględniają odpowiednio obowiązujących wymagań dla zawartości dokumentacji hydrogeologicznych ustalających zasoby eksploatacyjne ujęć wód podziemnych. Konieczne jest zdefiniowanie „obszaru zasilania” w odniesieniu do obszaru spływu wód podziemnych, zlewni wód powierzchniowych, stref ochronnych. W wielu krajach transponując dyrektywę zalecenia dotyczące obszarów zasilania, podział odpowiedzialności i obowiązków wpisano do ustawy regulującej gospodarkę wodną, a nie zaopatrzenie w wodę. Podobnie zagadnienia związane z eksploatacją, kontrolami, oceną ryzyka i zarządzaniem ryzykiem w obiektach budowlanych powinny znaleźć się w przepisach budowlanych.

Ponadto zwracamy uwagę, iż proponowane w projekcie zmiany przenoszą niewspółmiernie dużą odpowiedzialność na przedsiębiorstwa w zakresie dostawy wody o odpowiedniej jakości do każdego punktu czerpalnego, przy jednoczesnym braku zapewnienia narzędzi do kontroli urządzeń i instalacji po stronie odbiorcy. Założenia projektu ustawy nie przewidują także dodatkowych środków dla dostawców wody i gmin w zakresie realizacji nowych obowiązków ustawowych w połączeniu z obowiązującym prawem, dotyczącym finansowania działalności związanej ze zbiorowym zaopatrzeniem w wodę. Ponadto nie przewidują odpowiednich elementów oświaty i edukacji (w szkołach, na studiach, szkoleń ustawicznych aktualizujących wiedzę itp.), kierowanych do różnych grup – pracowników przedsiębiorstw, sanepidów, gmin, Wód Polskich, osób wykonujących instalacje wewnętrzne, kontrolujących instalacje w obiektach budowlanych, zgodnie z prawem budowlanym itp. Obecnie nie ma takiego systemu i opracowanych programów nauczania. Jedyne w Polsce studia podyplomowe w zakresie zarządzania ryzykiem dostaw wody ukończyło kilkadziesiąt osób, w większości z dużych i średnich przedsiębiorstw. Pracownicy zarządzający dostawami wody poniżej 1000 m³ z reguły nie mają możliwości finansowych na doksztalcenie. Należy stworzyć krajowe programy kształcenia wspierane z funduszy rządowych lub NFOŚiGW i jednoznacznie wskazać w prawie, że koszty kształcenia pracowników powinny być uwzględniane w kształtowaniu taryf.

Wprowadzenie w ustawie definicji wewnętrznego systemu wodociągowego w zaproponowanym brzmieniu w naszej ocenie skutkować będzie przeniesieniem odpowiedzialności odbiorcy usług za urządzenia i instalację, pozostające w jego własności i eksploatacji na dostawcę usług. Wnosimy także o pozostawienie w obecnie obowiązującym brzmieniu treści art. 19a ust. 4 w zakresie określenia przepływów średniodobowych i maksymalnych godzinowych. Nadmieniamy, iż do wielu zagadnień poruszanych w projekcie ustawy nie mamy możliwości merytorycznego odniesienia się, z uwagi na brak projektów rozporządzeń wykonawczych, do których przedmiotowy projekt się odnosi.

Jednocześnie popieramy w pełni uwagi Związku Gmin Warmińsko-Mazurskich dotyczące transpozycji nowej Dyrektywy Wodnej 2022/2184.

Proponowane zapisy nowelizacji ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków oraz niektórych innych ustaw są niewłaściwe i w wielu aspektach są niezgodne z DWD. Nie jest właściwym przerzucanie przez Rząd swojej odpowiedzialności na dostawców wody i gminy. Ani Dyrektywa Wodna, ani wytyczne WHO nie nakładają takich obowiązków. Nowe obowiązki to dodatkowe koszty dodatkowo obciążające ceny wody, budżet gminy i mieszkańców. Koszty te w żadnym przypadku nie powinny być kwestionowane przez PGW Wody Polskie w zatwierdzaniu taryf.

Zarząd Związku stanowczo protestuje przeciwko takim rozwiązaniom. Nasza ocena projektu ustawy jest zdecydowanie negatywna.

Śląski Związek Gmin i Powiatów

Piotr Kuczera
Przewodniczący Związku

Załączniki: Tabela zgodności i uwagi do projektu transpozycji DWD